

Nowa Sól, 1.V.2026r.

Pan
dr Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

na wstępie chciałbym podziękować w imieniu biegłych skupionych wokół Ekspertckiego Centrum Motoryzacji za możliwość ustosunkowania się do projektu ustawy UD265. Jednocześnie chcielibyśmy złożyć podziękowania za włożony dotychczasowy trud w kształt projektu. Mimo zgłoszonych uwag, reprezentowane przez nas szerokie grono specjalistów dostrzega i docenia Państwa starania dostosowania Wymiaru Sprawiedliwości do oczekiwań Obywateli. W pracy nad analizą projektu wzięło udział łącznie ponad 400 osób. Naszym celem było zebranie maksymalnej liczby opinii, pomysłów i konstruktywnej krytyki. Elementem opracowania było również przeprowadzenie ogólnodostępnej, transparentnej ankiety. Mamy pełną świadomość pewnych jej potencjalnych wad w zakresie konstrukcji pytań jednak jest to konsekwencja krótkiego czasu przewidzianego na konsultacje i ograniczonych możliwości czasowych zaangażowanych w to osób. Omawiana problematyka była również elementem organizowanej przez nas konferencji na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie Pan Profesor Tomaszewski przedstawiał jej założenia. Mamy zatem nadzieję, że poniższe uwagi będą cenną wskazówką jakiej się oczekuje od Partnerów Społecznych na etapie wymiany spostrzeżeń.

Zanim przejdziemy do szczegółowej analizy wskazanych przez nas zapisów, należy za punkt wyjścia obrać **cele jakie ustawą ma spełnić**. Pośród nich wyszczególnić możemy chociażby:

1. Podniesienie jakości opiniowania tj. doprowadzenie do sytuacji, gdzie opinia jest wykonana w sposób merytoryczny i naukowo oraz technicznie poprawny w szeroko pojętym odbiorze stron procesu lub postępowania przygotowawczego, jak też w odbiorze innych specjalistów danej dziedziny. Już pierwszy akapit uzasadnienia dla ustawy mówi o dostępie do wysoko wykwalifikowanych szeregach ekspertów.
2. Rozwiązanie jednego z kluczowych Społecznie problemów w którym to opinia napisana przez biegłego często jest niemożliwa do podważenia mimo istotnych jej błędów. Przełożyć się zatem ma niniejszy projekt na gwarantowane poczucie sprawiedliwości jak też pozytywne postrzeżenie całego Wymiaru Sprawiedliwości.
3. Skrócenie czasu wykonywania opinii,
4. Zachęcenie nowych osób do bycia biegłymi i odpowiednią ich weryfikację,
5. Dyscyplinowanie biegłych,
6. Ustandaryzowanie/ujednoczenie niektórych obszarów pracy biegłych.

Powyższe cele wynikające z projektu co do zasady mają w większości pełną aprobatę reprezentowanych przez nas specjalistów. Niemniej na drodze do osiągnięcia celu dostrzegamy pierwsze poważną przeszkodę:

- I. Całokształt projektu daje uzasadnione poczucie znacznego podniesienia wymagań na których mają funkcjonować biegli w Polsce. Ustawodawca pomija jednak określenie warunku brzegowego dla powodzenia projektu a mianowicie brakuje zawarcia w ustawie zasad na których biegli mieliby być wynagradzani. Nie jest tajemnicą, że obecna często absurdalnie niska stawka godzinowa powoduje szereg patologii od tworzenia miernych jakościowo opinii, poprzez zawyżanie liczby godzin na odpływie cennych autorytetów opiniujących kończąc. Jesteśmy zatem zdania, że warunkiem koniecznym do przeprowadzenia tego typu zabiegu jak reforma biegłych jest podnoszenie wymagań i obowiązków z równoległym podnoszeniem wynagrodzeń. Inaczej ustawa zyska jedynie status represyjnej co przyniesie skutek odwrotny do zamierzonego. Przy poruszaniu czynnika wynagrodzenia nie sposób nie wspomnieć o konieczności uregulowania kwestii podatku vat z jakim spotykamy się w rachunkach i fakturach. Rażąco jest sytuacja, gdzie jedni biegli wystawiają faktury z zerowym a inni z 23% podatkiem co znacząco wpływa na ich równość podczas powoływania ale wprost może prowadzić do kreatywnej księgowości. Należy tą kwestię również ujednostlić.
- II. Jak wynika z naszych analiz (co też zostało poparte późniejszymi ankietami) projekt wzbudza szereg dodatkowych obaw i to w różnych środowiskach. Wśród nich jest m.in.:
 - obawa przed sposobem obsadzania Komisji Certyfikacyjnej a co za tym idzie Zespołów roboczych szeroko pojętymi znajomymi, karierowiczami lub osobami z nadania partyjnego,
 - obawa przed ocenianiem biegłego przez osobę o niskich kwalifikacjach lub przez osobę z innej specjalizacji,
 - obawą przed utratą niezależności przy opiniowaniu,
 - obawą przed zwiększonymi kosztami funkcjonowania biegłych,
 - obawą przed nadmierną biurokracją,
 - obawa przed ilością zespołów opiniujących o ile mają one faktycznie weryfikować rzeczywistą wiedzę kandydata w sposób równy bez względu na specjalizację biegłego, koszty tych zespołów, składy, kompetencje, itd...
 - obawa skuteczności ustawy na zasadzie koszt – efekt,
 - obawa przed ocenianiem biegłych na podstawie opinii, która może w przyszłości zostać uznana za fałszywą,
 - wątpliwości co do twierdzeń mówiących o nieumyślnie fałszywej opinii, które są krzywdzące dla autora opinii często nie mającego wpływu na pewne okoliczności.

- III. W naszej ocenie obecny kształt ustawy jedynie pozornie rozwiązuje fundamentalny problem jakości opinii działających biegłych. Mianowicie wg jej założeń biegły składa zestaw ustalonych wcześniej dokumentów, który jak należy się domyśleć nie będzie specjalnie się różnił od obecnego a następnie przechodzi certyfikację centralną. Certyfikacja ta prowadzona przez kilkunastoosobowy skład PKC realnie nie jest w stanie zweryfikować wiedzy kandydata. Tym bardziej, że znakomita jej część stanowić będą nominaci Instytucji Państwowych czy Ministerstwa. Z pełnym szacunkiem do tych osób stwierdzić jednak mamy obowiązek, że trudno oczekiwać od nawet najwybitniejszego Prokuratora czy Sędziego wiadomości pozwalających na swobodną polemikę egzaminacyjną np. dotyczącą mechaniki płynów czy transplantologii. Należy zatem jasno przyznać, że nie ma realnie szans na weryfikację merytorycznego poziomu wiedzy osoby chętnej np o specjalizacji pszczelarz, materiały wybuchowe czy psychiatria przez członka komisji o innej specjalizacji. Pytanie co ze specjalizacjami które pojawią się za rok czy dwa o których jeszcze nic nie wiemy. Łatwo również przewidzieć jakie dysputy i spory będą toczone przez egzaminatora, który mimo bogatego dorobku naukowego będzie miał za zadanie certyfikować autorytet z niemniej bogatym doświadczeniem praktycznym. Przeciwdziałanie temu to absurdalne mnożenie komisji i ogrom pytań kto kogo powinien egzaminować, kto jest mądrzejszy i bardziej kompetentny. Pamiętajmy, że osoby potencjalnie działające w komisji to osoby, które będą z tego powodu mieć mniej czasu na opiniowanie ze stratą dla Wymiaru Sprawiedliwości. Pojawi się dylemat czy ma taka osoba poświęcić się pracy w komisji np. przez dwie kadencje czy jednak pisać świetne opinie w sprawach bieżących. Osobną sprawą jest stan wiedzy po zakończeniu takiej „kariery” osoby, która zamiast pisać opinie poświęci większość czasu na obrady zespołów. Tu nie kończą się niestety problemy. Biegły bowiem nadal nie ma zauważalnego obowiązku podnoszenia swoich kwalifikacji. Trudno bowiem tak nazwać udział w szkoleniu raz na dwa lata wskazany w ustawie. Przysłowiową “kropkę nad i” pogrzebania szansy na poprawę jakości opinii stanowi brak jakiegokolwiek niezależnego Zespołu Arbitrażowego do którego mogły by być kierowane skargi na biegłych przez np. strony procesu lub też do którego można by kierować uwagi z innych stron. Taki zespół to również miejsce, gdzie sami biegli mogliby kierować swoje uwagi wobec organów zlecających. Dzięki wielokierunkowej wrażliwości na sygnały oraz możliwości kierowania uwag na posiedzenia Rady system miałby szansę na samoregulację i samooczyszczanie jak też wpływ na rozwiązywanie poważniejszych problemów systemowych. Obecnie niestety nie jest to niczym zagwarantowane. Otrzymujemy zatem perspektywę zaangażowania bardzo dużych środków organizacyjno-finansowych wywołanych ustawą co niestety przekłada się na niewspółmierne rezultaty i powrót niemal do Status Quo jaki zastajemy obecnie. Jedyna różnica to przesunięcie formalności z Sądów Okręgowych, dołożenie pracy Sądom Rejonowym, kilka pomniejszych poprawek funkcjonalnych i ogólne hasło, że zreformowano system. Jesteśmy pewni, że nie to było założeniem projektantów ustawy. Stąd, nasze propozycje mają na celu umożliwić Państwu ponowną ocenę zagrożeń i rozwiązań.

Zacznijmy od kwestii natury ogólnej budzących wątpliwości a które należy wskazać:

1. Ryzyko w przypadku biegłych motoryzacyjnych, że zostaną oni zobligowani do przedstawiania uprawnień rzeczoznawcy, które obecnie są realizowane w jednostkach współpracujących z Polskim Centrum Akredytacji. Ryzyko te jest jednym z najczęściej wskazywanych przez biegłych, którzy takiej certyfikacji nie chcą wykonywać, gdyż nie świadczą usług co do których uprawnienia z niej wynikające są wymagane ustawowo (np. pojazdy zabytkowe). Ponadto wymogi tam stworzone nijak się mają do obecnych realiów. Oczywiście cennym jest dokument świadczący o byciu na liście rzeczoznawców działających przy Ministerstwie Infrastruktury i co do zasady warto go dołączyć przy składaniu dokumentów dla PCK jednak nie może być on obligatoryjny. Tym bardziej, że jak wprost wynika z rozeznania rynkowego fakt bycia certyfikowanym rzeczoznawcą w żadnym stopniu nie gwarantuje wyższego poziomu opinii niż rzeczoznawcy nie certyfikowanego za to aktywnie podnoszącego swoje kwalifikacje.
2. Zapisy ograniczające limit wydatków, które w proponowanym kształcie może sparaliżować system. Same też wydatki jakie ministerstwo przewiduje można wg nas ograniczyć poprzez zastosowanie kilku mechanizmów, które zadziałają często lepiej jak dziesiątki wątpliwych zespołów. Padające tam kwoty są wręcz ogromne jeśli zestawimy je z działaniami, które można by było za nie wykonać.
3. Instytucje specjalistyczne to twór budzący szereg kontrowersji i pytań o jakość i sposób ich działania. Ustawa zbyt mało i nie jasno o tej kwestii mówi.
4. Brakuje uwzględnienia dotychczasowego dorobku wielu biegłych z długoletnim stażem w SO i cieszących się uznaniem w środowisku. Nobilitowane są za to „z automatu” instytucje różnego typu nie podlegające obowiązkowi certyfikowania a szczególnie osoby, które tam mają to wykonywać.
5. Ryzyko utraty niezależności biegłych polegające na dużo większym wpływie urzędników na ich „być albo nie być” oraz dodatkowo tworzenie ryzyka konfliktu interesów różnego rodzaju stowarzyszeń, które właściwie nie wiadomo na jakich zasadach mają być wybierane do Komisji. Dodatkowo środowisko zawodowe w wielu dziedzinach to nie tylko stowarzyszenie o niczym nie zagwarantowanej jakości, lecz jednostki eksperckie, naukowe czy branżowe. Obecnie podmioty te zostały z niewiadomych przyczyn wykluczone. Być może zrobiono to na wzór przywoływanego kraju UE zapominając jednak o rzeczy fundamentalnej. Mianowicie w Niemczech czy Holandii istnieje kultywowana tradycja organizacji branżowych, która poprzez obowiązek zrzeszenia ma szansę jak i nacisk na działania w oparciu o sztukę i standardy. Tam biegły z architektury jest zaprzysiężony przed architektami a biegły z motoryzacji przed mechanikami. To inne systemowe podejście do techniki i szacunku do niej.

Nasz system gospodarczy skutecznie zmarginalizował tego typu tradycje. Trudno więc na nich cokolwiek rzetelnie budować.

6. Zbyt duża centralizacja oraz brak poczucia budowania partnerstwa z biegłymi. Za to nadmierne ryzyko podziałów, nepotyzmu, konfliktów i udowadniania wyższości jednych nad drugimi.
7. Ryzyko stworzenia standardów np. w zakresie metod badawczych, które mogą przynieść skutek odwrotny (np. przestarzałych, oderwanych od działań branżowych, hamujących rozwój naukowy, autorytarnych tego czy innego „naukowca”).
8. Niejasność zapisów np. w zakresie przedstawiania praktyki 5 letniej. Brak możliwości zaliczenia do niej np. asystentury u biegłego, stażu na funkcji biegłego, itd... Jeśli nawet miałyby być wprowadzana to wobec nowych biegłych. Inaczej zapis ten może wysadzić system, gdyż w wielu przypadkach okaże się, że czystej „fizycznej” praktyki ma znacznie mniej biegłych niż tych wpisanych na listach.
9. Jaskrawa nierówność wielu różnych podmiotów działających na rynku eksperckim.
10. Przerzucenie ustawowych obowiązków RODO na biegłych i IO w stopniu do tego nie adekwatnym.
11. Nierównowaga sankcji w której to w obszarze najważniejszym jakie ma naprawić ustawa (np. jakość opiniowania) są one zawite, niejasne a przez to niewydolne za to surowe w rzeczach obecnie mało istotnych – np. zmiana adresu i poinformowanie o tym fakcie.
12. Brakuje możliwości otrzymania rekomendacji z Sądu Rejonowego czy Okręgowego dla którego biegły sporządza wiele opinii szczególnie, gdy nie chce należeć do organizacji zrzeszających.
13. Brakuje zapisów, że firmy/institucje szkolące biegłych powinny spełniać jakieś normy chociażby poprzez przynależność do Bazy Usług Rozwojowych.
14. Projekt w wielu miejscach jest niejasny, sprzeczny lub zawity. Poczynając od struktury funkcjonalnej, poprzez jej wyznaczenie, poszczególne definicje (np. „dziedzina”, „specjalizacja”, „fałszywa opinia”, „przydatność opinii”) na różnego typu zapisach kończąc (np. projektowane podnoszenie kwalifikacji przez biegłych za 2 tys. zł.).
15. Brak zapewnienia ciągłej ochrony biegłym a nie tylko podczas prowadzonych czynności. Biegli z racji wiedzy i ogólnodostępnych danych są łatwo do namierzenia przez każdego „zainteresowanego”. Niejednokrotnie dostawaliśmy sygnały o różnych przykrościach z tym związanych. Nie zapominajmy, że biegli mają do czynienia np. z kryminalistami czy osobami zaburzonymi psychicznie.

16. System oceny całościowo może wymagać ponownego przemyślenia. Owszem jest konieczny - pytanie jednak czy w takiej formie. Czy nie lepiej byłoby go zastąpić oceną Sądu Okręgowego na koniec kadencji lub przesyłaniem oceny tylko jeśli jest ona rażąco negatywna. Zastanowić się należy, czy ocena Sądu dla każdej opinii, nie niesie za sobą lawiny pytań i oskarżeń. Począwszy od jej podstaw, poprzez tryb orzekania, uzasadnienia, odwołania na pracochłonności kończąc, itd... Być może warto ją z jednej strony ograniczyć do oceny Sądu Okręgowego i wykonywanej np. poprzez ankietę elektroniczną wraz z podległymi Sądami Rejonowymi na koniec kadencji a z drugiej włączyć w szerszy system oddziaływający na jakość. Pozwoli to przesunąć promil środków finansowych z nie gorszym rezultatem i mniejszym zamieszczeniem. Połączenie tego z obowiązkowymi szkoleniami przez jednostki o odpowiednim poziomie czy udostępnienie biegłemu drogą elektroniczną uzasadnienia do wyroku znacznie ten problem rozwiąże. Odnosimy wrażenie, że ustawa skupia całą jakość w owej opinii i certyfikowaniu. Oba te fundamenty są delikatnie mówiąc wątpliwej jakości a do tego kosztują ogromną ilość środków. Z drugiej jednak strony od kandydata nie wymaga się studiów kierunkowych
17. Z ustawy nie wynika czy biegły może być przypisany tylko do jednego Sądu Apelacyjnego.
18. Ocena „przydatności opinii” niesie ryzyko interpretacji jej jako jednoznacznej. To z kolei może tworzyć presję na kategoryczność wyniku. W określonych przypadkach również jednoznaczność opinii może być jej wadą istotną. „Jak wskazuje się w doktrynie, tendencja do wydawania kategorycznych opinii „za wszelką cenę” jest szczególnie wyraźnie widoczna u mniej doświadczonych biegłych, którzy potrafią wychodzić z założenia, że zawsze należy wyjść naprzeciw oczekiwaniom organu procesowego, odpowiadając prosto na zadane pytanie, nawet jeśli samo pytanie byłoby nielogiczne, a rzetelność badawcza miałaby zostać narażona na szwank”. Ten celny argument prof. Ewy Gruzy jest godny przytoczenia. Pomijam, że nie przydatna opinia w określonych sytuacjach jest konsekwencją różnych czynników i jako taka może w rezultacie np. uchronić system przed nieuzasadnionym posądzeniem.
19. Stopień skomplikowania struktury maszyny certyfikującej może prowadzić do tego, że albo osoby w nią zaangażowane będą się jej skrupulatnie trzymać mnożąc procedury, narzucać standardy lub egzaminować mimo braku kompetencji albo osoby zaangażowane będą słycać u uśmiercać nieoficjalnie różne jej zapisy i założenia. Oba rozwiązania są fatalne w skutkach.
20. Brakuje w ustawie niezwykle ważnego systemu sprawdzenia ewaluacji efektów ustawy. Obecne zapisy skupiają się na trzech punktach tj. liczbie biegłych, opiniach wadliwych i ilości cofniętych certyfikatów. Tak pobieżna analiza tak istotnej ustawy jest ujmą dla założeń jakie niesie.

Sprawdzenie to powinno naszym zdaniem zawierać przede wszystkim obowiązkową ankietę wśród sędziów i wśród biegłych wykonywaną np. co rok dzięki czemu można by w miarę szybko reagować i wносить korekty działania. Również sama strona analityczna powinna być przesunięta do odpowiedniej instytucji np. Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości. Wyniki winny być przedmiotem prac doktorskich i kongresu biegłych.

21. Zauważalny jest brak równowagi co do obciążeń i wymagań jakie ustawa kieruje wobec biegłych indywidualnych i Instytucji Opiniujących (IO). Nie wspominając już o jednostkach specjalistycznych czy przypadków tzw. „ad hoc”.
22. Brakuje jakiegokolwiek wzmianki jakie kroki planuje wprowadzić Ministerstwo, równoległe do ustawy o biegłych z tym, że w obszarze funkcjonowania Sędziów. Ze smutkiem musimy przytoczyć sporą ilość sygnałów, że tam mają swoje źródła niektóre z problemów w danych sprawach. Według otrzymywanych informacji oraz analiz własnych Sąd niejednokrotnie formułuje w taki sposób postanowienie, że już na wstępie naraża biegłego na wady w opinii. Dodatkowo dopuszcza np. zarzuty stron, które albo nie powinny być kierowane do niego (wątki prawne) albo nie mają żadnej wartości merytorycznej za to dużą dozę pomówień i oskarżeń. Biegli są w tej sytuacji bez jakiegokolwiek ochrony. Podobnie ma się sprawa podczas rozpraw, gdy strony wykorzystując niepomierne mniejsze umiejętności oratorskie biegłych podczas bezpardonowych ataków ukierunkowanych na zdobycie argumentów o emocjonalnych reakcjach a w konsekwencji jego wykluczeniu. Brak tutaj jakichkolwiek konsekwencji dla Mecenasów nagminnie obrażających lub pomawiających biegłych lub IO.
23. Brak jest zapisów biegłym pracującym na etatach lub prowadzącym działalność gospodarczą jak zostaną potraktowane nieobecności potrzebne chociażby na certyfikację, udział w pracach komisji czy konsultacje. Czy takie nieobecności będą zaliczane np. do dni płatnych?
24. Należy zastanowić się nad znacznym ograniczeniem konfrontacji na linii biegły-oskarżony – pokrzywdzony za to umożliwić w większym zakresie konfrontację biegły sądowy - rzeczoznawca prywatny.
25. Brakuje odpowiedzi co w sytuacjach, gdy biegły napisze opinie a w między czasie zostanie mu cofnięty certyfikat lub nie zaliczy certyfikacji.
26. Brakuje zapisu jasno wskazującego czy dokumentacja oraz wyniki uzyskane podczas certyfikacji podlegają informacji publicznej w sytuacji skierowania zapytania np. przez instytucje obywatelskie. Obecnie temat jest różnie interpretowany i często nie sposób uzyskać wgląd w dokumentację biegłego świadczącą o jego wiedzy i kompetencjach.
27. Brakuje pewnej logiki w wymaganiach na zostanie biegłym. W przypadku IO brak jest wskazania od ilu lat ta instytucja ma już działać na rynku. Z kolei w przypadku biegłych wskazano wiek 25 lat jako wiek minimalny (czyli osoba po studiach).

Jak zatem taka osoba ma dodatkowo przedstawić 5 lat praktyki (skoro np. realizowała studia w trybie dziennym)?

28. Należy się zastanowić czy z konieczności certyfikacji nie wyłączyć lekarzy, których wiedzę realnie i rzetelnie weryfikują izby lekarskie. Ich pozostawienie miałyby miejsce tylko wówczas, jeśli weryfikacja miałaby charakter bardziej formalny a nie egzaminacyjny.

Jesteśmy w każdym momencie stawić się i podjąć merytoryczną rozmowę na temat projektu. Zachęcamy również do przeprowadzenia z naszym udziałem kolejnej ankiety, tym razem zawierającej kwestie i pytania wskazane przez Ministerstwo oraz skierowanej do wszystkich biegłych i Sądów w Polsce czego my z przyczyn czasowych oraz RODO uczynić nie mogliśmy. Przy analizie całości naszego dokumentu pamiętać należy, że są to wstępne propozycje i punkt wyjścia do dalszego dialogu. Wypracowanie kompromisu wymaga bowiem elastyczności i otwartych umysłów wszystkich stron zainteresowanych powodzeniem przyszłych zmian.

Uwagi szczegółowe do ustawy

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 1, ust. 1 Str. 1	<p>Obecnie: „biegłym sądowym – rozumie się przez to osobę fizyczną, która uzyskała certyfikat biegłego sądowego wydawany przez PKC i została wpisana do Rejestru”</p> <p>Uwaga: brak definicji dla biegłego/IO/JS powoływanego ad hoc</p> <p>Przykładowa definicja: „Biegły ad hoc to osoba fizyczna spoza stałej, sformalizowanej listy biegłych sądowych, powoływany przez organ procesowy (sąd/prokuraturę) w drodze wyjątku. Jego rola ogranicza się do doraźnego, jednorazowego wydania opinii w konkretnej, wąskiej dziedzinie lub w sytuacji, gdy stali biegli nie posiadają odpowiednich kompetencji lub możliwości czasowych. Biegły ad hoc powoływany jest ad casum (do konkretnej sprawy), co wymaga od sądu indywidualnej weryfikacji jego kwalifikacji oraz odebrania specjalnego przyrzeczenia, co czyni ten dowód wysoce zindywidualizowanym i wyjątkowym. Biegły taki wydaje nie więcej jak <u>xx</u> opinii rocznie”</p>	<p>Konieczność uzupełnienia definicji o biegłych, którzy nie są stałymi biegłymi na liście a w określonych sytuacjach otrzymują jego rolę “ad hoc”. Obecnie brak definicji powoduje, że biegły mimo wielokrotnych i regularnych powołań nadal ma status biegłego powoływanego ad hoc przez co jest traktowany w sposób uprzywilejowany (wynagrodzenie, brak potrzeby certyfikowania, itd.). Korzystania z tego rodzaju rozwiązania powinno być szeroko uzasadnione i poprzedzone sprawdzeniem dostępności biegłych w całej Polsce. Powoływanie biegłych i IO „ad hoc” może prowadzić do nadużyć.</p>
Art. 2 ust. 4 Str. 2	<p>Obecnie: „instytucji specjalistycznej – rozumie się przez to podmiot niebędący instytucją naukową, w którego zakresie działalności mieści się wydawanie opinii, oraz spełniający inne warunki określone w ustawie”</p> <p>Po zmianie: „instytucji specjalistycznej – rozumie się przez to podmiot niebędący instytucją naukową, w którego zakresie działalności mieści się wydawanie opinii, oraz spełniający inne warunki określone w ustawie z wyłączeniem stowarzyszeń i organizacji branżowych”</p>	<p>Propozycja zmiany ma uchronić system przed sytuacjami, gdzie stowarzyszenia mogą potencjalnie uzyskiwać monopol w opiniowaniu. Propozycja jest także konsekwencją płynących zgłoszeń w których to wyrażana jest obawa nieprzejrzystości zasad wg których opinie miałyby być rozdzielane jak też ryzyka dużej możliwości wpływania na opiniującego.</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 6. Ust. 1 pkt. 2 Str. 3	<p>Obecnie: Posługiwanie się tytułem „biegły sądowy” lub „instytucja opiniująca” jest dopuszczalne wyłącznie przez osobę lub instytucję posiadającą certyfikat biegłego sądowego lub certyfikat instytucji opiniującej i wyłącznie przy wykonywaniu czynności związanych z wydaniem opinii na zlecenie organów prowadzących postępowanie sądowe lub przygotowawcze oraz w związku z podawaniem informacji o jego posiadaniu do informacji publicznej.</p> <p>Po zamianie: Posługiwanie się tytułem „biegły sądowy” lub „instytucja opiniująca” jest dopuszczalne wyłącznie przez osobę lub instytucję posiadającą certyfikat biegłego sądowego lub certyfikat instytucji opiniującej i wyłącznie przy wykonywaniu czynności związanych z wydaniem opinii na zlecenie organów prowadzących postępowanie sądowe, komornicze, medycyńskie lub przygotowawcze oraz w związku z podawaniem informacji o jego posiadaniu do informacji publicznej. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy osoba lub IO informuje o swoim tytule w pracy naukowej i edukacyjnej.</p>	<p>Powstaje pytanie czy definicja nie pomija możliwości posługiwania się tytułem biegłych działających w sprawach komorniczych. Również należy się zastanowić co w sytuacji sądów arbitrażowych lub mediacji ustawowej. Obawy budzi brak możliwości posługiwania się tytułem biegłego chociażby w opracowaniach naukowych, sympozach czy badaniach w różnych dziedzinach nauki. Z pewnością jednak nie można doprowadzać do sytuacji posługiwania się tytułem biegłego w jego działalności komercyjnej świadczonej dla podmiotów prywatnych.</p>
Art. 7. Ust 4 Str. 3	<p>Obecnie: „skarg na biegłych sądowych i instytucje opiniujące</p> <p>– stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego”</p> <p>Po zamianie: skarg na biegłych sądowych i instytucje opiniujące</p> <p>– stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), zwanej dalej „Kodeksem postępowania administracyjnego” lub procedurę złożenia skargi do Zespołu Arbitrażowego.</p>	<p>Powołanie Zespołu Arbitrażowego miałyby szereg pozytywnych efektów. Jednym z nich byłoby umożliwienie kierowania do tego Zespołu przez strony postępowania skarg merytorycznych. Skargi te obejmowałyby zarzuty natury naukowej czy technicznej. Dzięki temu powstaje szansa na dyscyplinowanie biegłych jak też wdrażanie standardów, gdy ich w danym obszarze brakuje. Obecnie brak takiej możliwości sprawia, że naukowo wątpliwa teoria biegłego nie ma szansy analizy przez odpowiednie gremium specjalistów z danej dziedziny. Również sami biegli nie mają gdzie zgłaszać swoich uwag np. co do działalności reprezentantów stron lub Sądów.</p>
Art. 9 ust. 1 Str. 4	<p>Obecnie: Państwowa Komisja Certyfikacyjna składa się z 15 członków</p> <p>Po zamianie: Państwowa Komisja Certyfikacyjna składa się z 20 członków</p>	<p>Zbyt mała reprezentacja może powodować niepotrzebne spory, które już obecnie są widoczne w zakresie faworyzowania kandydatów.</p>
Art. 9 ust. 3 Pkt 2-3 Str. 4	<p>Obecnie: Członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej powołuje Minister Sprawiedliwości w liczbie:</p> <p>2) 5 osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym z dziedzin lub specjalności, w których opiniują biegli sądowi i instytucje opiniujące spośród kandydatów zgłoszonych przez instytucje naukowe oraz organizacje zrzeszające biegłych;</p> <p>3) 5 osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym z dziedzin lub specjalności, w których opiniują biegli sądowi i instytucje opiniujące spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę.</p> <p>Po zamianie: Członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej powołuje Minister Sprawiedliwości w liczbie:</p> <p>2) 10 osób będących aktywnymi biegłymi w dniu zgłoszenia wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym z dziedzin lub specjalności, w których opiniują biegli sądowi i instytucje opiniujące, spośród kandydatów zgłoszonych przez instytucje naukowe oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach.</p> <p>3) 5 osób wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym z dziedzin lub specjalności, w których opiniują biegli sądowi i instytucje opiniujące spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę.</p>	<p>Obecny zapis jest zbyt wąski, bo wyklucza fundacje badawcze, think tanki, centra eksperckie, instytucje niezrzeszające biegłych, ale i te zatrudniające ekspertów. Faworyzujemy organizacje członkowskie i IO a zapominamy na przykład o jednostkach specjalistycznych. Brakuje uwzględnienia podmiotów „merytorycznych bez członkostwa” co arbitralnie wyklucza niezależne ośrodki wiedzy.</p> <p>Ważne, aby znaleźli się tam aktywni biegli – obecnie nie ma takiej gwarancji.</p> <p>Dodatkowo zastanowiłbym się nad możliwością delegowania kandydata przez Prezydenta RP.</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 9. Ust. 4 Str. 4	<p>Obecnie: Minister Sprawiedliwości nie później niż 3 miesiące przed dniem upływu kadencji członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej zwraca się do prezesów sądów apelacyjnych, Prokuratora Generalnego, Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Izby Radców Prawnych, instytucji naukowych oraz organizacji zrzeszających biegłych, o których mowa w ust. 3 pkt 2, oraz Rady o wskazanie kandydatów na członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej. Wskazanie kandydatów następuje najpóźniej na 30 dni przed dniem upływu kadencji członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej</p> <p>Po zmianie: Minister Sprawiedliwości nie później niż 3 miesiące przed dniem upływu kadencji członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej zwraca się do prezesów sądów apelacyjnych, Prokuratora Generalnego, Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Izby Radców Prawnych, instytucji naukowych ,oraz organizacji zrzeszających biegłych, spośród kandydatów zgłoszonych przez instytucje naukowe oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach o których mowa w ust. 3 pkt 2, oraz Rady o wskazanie kandydatów na członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej. Wskazanie kandydatów następuje najpóźniej na 30 dni przed dniem upływu kadencji członków Państwowej Komisji Certyfikacyjnej</p>	Konsekwencja zmian w Art.9 ust. 3 (dostosowanie)
Art.9 ust. 9	Minister Sprawiedliwości może odwołać członka Państwowej Komisji Certyfikacyjnej w przypadku, gdy wszczęto przeciwko niemu postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.	Samo wszczęcie postępowanie rodzi obawy o wykorzystywanie tej metody do eliminowania członków komisji. Zaleca się wykreślenie tego zapisu lub zmianę na odwołanie członka z chwilą skazania.
Art. 12 Ust. 7 Str. 5	<p>Obecnie: 7. Członkostwo w Państwowej Komisji Certyfikacyjnej ustaje w przypadku:.....</p> <p style="text-align: center;">Dopisać pkt 6</p> <p>Po zmianie:</p> <p>6) stwierdzenia większością głosów przez pozostałych członków komisji przypadków rażącej stronniczości.</p>	Jest to zabieg konieczny dla lepszego zabezpieczenia bezstronności.
Art. 14. Ust 2 Pkt 1 i 2 Str. 7	<p>Obecnie: 2. Do zadań zespołu, o którym mowa w ust. 1, należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) weryfikacja kompetencji osób fizycznych do wykonywania czynności biegłego sądowego; 2) weryfikacja kompetencji instytucji naukowych lub specjalistycznych do wydawania opinii; <p>Po zmianie: 2. Do zadań zespołu, o którym mowa w ust. 1, należy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) weryfikacja formalnych kompetencji osób fizycznych do wykonywania czynności biegłego sądowego; 2) weryfikacja formalnych kompetencji instytucji naukowych lub specjalistycznych do wydawania opinii; 	<p>Komisja certyfikacyjna nie ma fizycznych i w większości przypadków nie będzie miała kompetencji naukowo-technicznych pozwalających na szerszą weryfikację jak analiza samej dokumentacji, certyfikatów opinii, itd... Urealnienie zadań komisji pozwoli obniżyć koszty jej działania.</p> <p>Jakość biegłych można uzyskać łatwiej niż mnożąc zespoły. Chcąc zrobić zespół dla każdej specjalizacji Ustawodawca naraża się na ogrom kosztów i komplikacji. Dodatkowo natrafi na znaczny sprzeciw środowiska w danej dziedzinie, które z pewnością będzie negowało wiedzę tego czy innego egzaminatora. Proponujemy wykorzystanie istniejących mechanizmów rynkowych w których to odpowiednie przesunięcie akcentów ustawy pozwoli na usprawnienie samoregulacji biegłych.</p>
Art. 14. Ust. 5 Str. 7	<p>Obecnie: Do członków zespołu, o którym mowa w ust. 1, biorących udział w opiniowaniu kandydata na biegłego sądowego stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego dotyczące wyłączenia pracownika.</p>	Pytanie czy obejmuje to problem zależności w stowarzyszeniach, który może powodować konflikt interesów/zależności organizacyjnej. Istotne, by np. prezesi organizacji nie certyfikowali swoich członków. Należy zastanowić się, czy Prezesi i władze organizacji nie powinny być wyłączone z udziału w Komisji Certyfikującej. Brak takiego ruchu spowoduje, że zasiądą tam szefowie raczej największych organizacji co automatycznie skutkować będzie proporcjonalnie dużym konfliktem interesów.

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 15 ust. 3 Str. 8	<p>Obecnie: powoływanie zespołów, o których mowa w art. 14 ust. 1, Zespołów Oceniających oraz Zespołów do Spraw Standaryzacji</p> <p>Po zmianie: powoływanie zespołów, o których mowa w art. 14 ust. 1, Zespołów Oceniających, Zespołów do Spraw Standaryzacji i Zespołu Arbitrażowego.</p>	<p>Zespół Arbitrażowy (lub podobny) jest konieczny. Byłby to organ odwoławczy od decyzji Komisji Certyfikującej jak też rozpatrująca skargi na biegłych płynące od stron postępowania, których nie ma potrzeby rozpatrywać w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691). Odciążałoby więc Wymiar Sprawiedliwości od rozpatrywania skarg w najprostszycch przypadkach. Rozpatrywanie skarg odbywałoby się przy współpracy z organizacjami z danej specjalizacji. Najlepiej niezależnie od Komisji. Dodatkowo Zespół ten rozpatrywałby różnego typu pomniejsze skargi np. na nieuprawnione posługiwanie się tytułem biegłego. Zespół ten mógłby także przyjmować skargi od biegłych, które obecnie nie są w polu zainteresowania kogokolwiek a mają bardzo duże znaczenie (np. na przekraczanie kompetencji reprezentantów stron). Zespół Arbitrażowy działałby w stałym kontakcie z pozostałymi zespołami i mógłby przedstawiać Radzie własne wnioski wynikające z badanych spraw dzięki czemu istniałaby szansa np. na autonaprawę i filtrowanie wadliwych mechanizmów.</p>
Art. 15 ust. 3 Str. 8	<p>Dopisać pkt.</p> <p>13) Rozpatrywanie wniosków Zespołów o których mowa w art. 14 ust. 1</p>	<p>Dostosowanie po zmianach w Art. 15 ust. 3</p>
Art. 17. Ust 3	<p>Obecnie: Prezydium Komisji, zespoły, o których mowa w art. 14 ust. 1, Zespoły Oceniające oraz Zespoły do Spraw Standaryzacji działają na posiedzeniach.</p> <p>Po zamianie: Prezydium Komisji, zespoły, o których mowa w art. 14 ust. 1, Zespoły Oceniające, Zespoły do Spraw Standaryzacji, Zespół Arbitrażowe działają na posiedzeniach.</p>	<p>Dostosowanie po zmianach w Art. 15 ust. 3</p> <p>UWAGA: należy dostosować w innych miejscach w związku z dopisaniem Zespołu Arbitrażowego (tutaj to pominęliśmy)</p>
Art. 17. Ust 4	<p>Obecnie: Posiedzenia Prezydium Komisji, zespołów, o których mowa w art. 14 ust. 1, zwołuje Przewodniczący w miarę potrzeb, co najmniej raz na dwa miesiące</p> <p>Po zmianie: Posiedzenia Prezydium Komisji, zespołów, o których mowa w art. 14 ust. 1, zwołują ich Przewodniczący w miarę potrzeb, co najmniej raz na dwa miesiące</p>	<p>Zespoły muszą mieć możliwość samodzielnego zwoływania własnych posiedzeń. Literówka powoduje ryzyko błędów w interpretacji.</p>
Art. 17. Ust 5	<p>Obecnie: Posiedzenia Zespołów Oceniających oraz Zespołów do Spraw Standaryzacji zwołuje Przewodniczący w miarę potrzeb</p> <p>wykreślenie</p>	<p>W obliczu zapisu Art.17 ust. 4 nie ma potrzeby takiego zapisu</p>
Art. 19 Ust. 1 Str. 10	<p>Po zmianie dopisać:</p> <p>3) szczegółową instrukcję trybu odwoławczego od decyzji Komisji Certyfikacyjnej biegłego lub kandydata na biegłego do Zespołu Arbitrażowego</p> <p>4) regulaminy działania Zespołów</p>	<p>Kandydat lub biegły aktywny musi mieć możliwość odwołania się od decyzji zapadających na Komisji.</p> <p>Regulaminy funkcjonowania przed rozpoczęciem prac Zespołów w celu uporządkowania ich pracy</p>
Art. 23 Ust. 2 Str. 11	<p>Obecnie: W skład Zespołów do Spraw Standaryzacji wchodzi co najmniej trzech przedstawicieli biegłych sądowych lub specjalistów wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym reprezentujących dziedziny lub specjalności, określone przez Ministra Sprawiedliwości w przepisach wydanych na podstawie art. 59 ust. 2, powoływanych spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę, instytucje naukowe oraz organizacje zrzeszające biegłych</p> <p>Po zmianie: W skład Zespołów do Spraw Standaryzacji wchodzi co najmniej trzech przedstawicieli biegłych sądowych lub specjalistów wyróżniających się wiedzą i doświadczeniem zawodowym reprezentujących dziedziny lub specjalności, określone przez Ministra Sprawiedliwości w przepisach wydanych na podstawie art. 59 ust. 2, powoływanych spośród kandydatów zgłoszonych przez Radę, instytucje naukowe, organizacje zrzeszające biegłych spośród kandydatów zgłoszonych przez instytucje naukowe oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach</p>	<p>Konsekwencja zmian w Art.9 ust. 3 (dostosowanie)</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 24. Str. 11-12	<p>Obecnie: przez co najmniej 5 lat wykonywała praktykę zawodową w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego</p> <p>Po zmianie: przez co najmniej 5 lat wykonywała praktykę zawodową w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego. Do praktyki zawodowej zalicza się również czas wykonywania czynności biegłego sądowego oraz asystentury przy biegłym.</p> <p>12) W przypadku wznowienia kadencji posiada wymaganą liczbę punktów szkoleniowych określoną przez Ministerstwo Sprawiedliwości podczas sporządzania spisu dziedzin i specjalizacji.</p> <p>13) Posiada specjalizacje co do której istnieje zapotrzebowanie</p>	<p>Praktyka zawodowa wzbudza zbyt wiele pytań wśród obecnych biegłych i co do nich być może nie powinna mieć zastosowania (tylko do nowych kandydatów). Powstaje pytanie co jest a co nie jest praktyką. Należy także uhonorować dorobek obecnych biegłych czego obecnie brak.</p> <p>12 – zapis konieczny podyktowany późniejszymi zmianami</p> <p>13 – biegły z egzotycznej dziedziny może nie być potrzebny a do tego mogłaby powstać trudność w zakresie określenia standardów.</p>
Art. 25 ust 3 pkt. 3 i 4 Str. 12	<p>Obecnie:</p> <p>3) miejsce zamieszkania lub miejsce stałego pobytu;</p> <p>4) adres do korespondencji, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej;</p> <p>Po zmianie:</p> <p>3) miejsce zamieszkania i miejsce stałego pobytu;</p> <p>4) adres do korespondencji, numer telefonu i adres poczty elektronicznej;</p>	<p>Poprawa systemu zbierania danych oraz wymóg posiadania maila.</p>
Art. 25 ust 4 pkt. 6 Str. 13	<p>Obecnie:</p> <p>6) opinie organów samorządu zawodowego albo stowarzyszeń zrzeszających osoby wykonujące określony zawód bądź działalność, ze wskazaniem czy kandydat na biegłego sądowego posiada, potwierdzone dokumentami, teoretyczne wiadomości specjalne i odpowiednią praktykę w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego, a także czy daje rękojmię należytego wykonywania czynności biegłego sądowego;</p> <p>Po zmianie:</p> <p>6) opinie organów samorządu zawodowego, ale stowarzyszeń zrzeszających osoby wykonujące określony zawód bądź działalność oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach, ze wskazaniem czy kandydat na biegłego sądowego posiada, potwierdzone dokumentami, teoretyczne wiadomości specjalne i odpowiednią praktykę w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego, a także czy daje rękojmię należytego wykonywania czynności biegłego sądowego;</p>	<p>Obecny zapis jest zbyt wąski, bo wyklucza fundacje, autonomiczne jednostki badawcze, think tanki, centra eksperckie, instytucje niezrzeszające biegłych, ale zatrudniające ekspertów, itp. Faworyzujemy organizacje członkowskie i IO a zapominamy na przykład o jednostkach specjalistycznych. Brakuje uwzględnienia podmiotów „merytorycznych bez członkostwa” co arbitralnie wyklucza niezależne ośrodki wiedzy.</p>
Art. 25. Ust. 6 Str. 14	<p>Obecnie: Kandydat na biegłego sądowego składający oświadczenia, o których mowa w ust. 4 pkt 8–10, zawiera w nich klauzulę o następującej treści:</p> <p>„Świadomy/ma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 Kodeksu karnego oświadczam, że informacje zawarte w oświadczeniu są zgodne z prawdą.”</p> <p>Po zmianie: Kandydat na biegłego sądowego składający oświadczenia, opinie i certyfikaty, o których mowa w ust. 4 pkt 4–10, zawiera w nich klauzulę o następującej treści:</p> <p>„Świadomy/ma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 Kodeksu karnego oświadczam, że informacje zawarte w oświadczeniu, certyfikatach, opiniach i innych dokumentach, które złożyłem są zgodne z prawdą.”</p>	<p>Wzmocnienie rygoru i nacisku na jakość i rzetelność przedstawianych dokumentów. Nastąpi prawne zabezpieczenie przed certyfikatami lub opiniami, które w swej treści opisują osiągnięcia oraz wiadomości faktycznie nie przyswojone przez kandydata.</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) <i>(jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))</i>	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 28. Ust. 1 Str. 16	<p>Obecnie: Po wpłynięciu wniosku, o którym mowa w art. 25, Państwowa Komisja Certyfikacyjna przekazuje wniosek do zespołu, o którym mowa w art. 14 ust. 1, w celu dokonania weryfikacji kompetencji kandydata na biegłego sądowego, w zakresie posiadanych przez niego wiadomości specjalnych w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego, a także posiadanych przez niego umiejętności przygotowania opinii pisemnej i jej przedstawienia przed sądem</p> <p>Po zmianie: Po wpłynięciu wniosku, o którym mowa w art. 25, Państwowa Komisja Certyfikacyjna przekazuje wniosek do zespołu, o którym mowa w art. 14 ust. 1, w celu dokonania weryfikacji formalnych kompetencji kandydata na biegłego sądowego, w zakresie posiadanych przez niego wiadomości specjalnych w danej dziedzinie nauki, techniki, sztuki, rzemiosła lub w innej dziedzinie, w której ma wykonywać czynności biegłego sądowego, a także posiadanych przez niego umiejętności przygotowania opinii pisemnej i jej przedstawienia przed sądem. <i>Zapoznaj się z ewentualnymi i uznanymi za uzasadnione skargami odnotowane w Zespole Arbitrażowym.</i></p>	<p>Komisja Certyfikacyjna musi mieć informacje podczas nadawania uprawnień, pełną informacje w zakresie istotnych skarg płynących wobec biegłego. Biegły musi mieć poczucie, że może być poproszony o ich dodatkowe wyjaśnienie.</p>
Art. 29 ust 2 Str. 16	<p>Obecnie: Jeżeli zespół, o którym mowa w art. 14 ust. 1, uzna, że należy dołączyć dokumenty, o których mowa w art. 25 ust. 4 pkt 7, zwraca się do kandydata na biegłego sądowego o ich dołączenie we wskazanym terminie. Po bezskutecznym upływie tego terminu wniosek pozostawia się bez rozpoznania</p> <p>Po zmianie: Jeżeli zespół, o którym mowa w art. 14 ust. 1, uzna, że <i>nie dołączono aktualnych dokumentów</i>, o których mowa w art. 25 ust. 4 pkt 7, zwraca się do kandydata na biegłego sądowego o ich dołączenie we wskazanym terminie. Po bezskutecznym upływie tego terminu wniosek pozostawia się bez rozpoznania</p>	<p>Jeśli dla danej dziedziny uprawnienia są czasowe to należy przedstawić ich aktualną wersję o ile uległy przedawnieniu a są niezbędne to działalności zawodowej.</p>
Art. 29 ust 4 Str. 17	<p>Po zmianie: Zespół, o którym mowa w art. 14 ust. 1, może zobowiązać kandydata na biegłego sądowego do sporządzenia próbnej opinii w zakresie dziedziny lub specjalności objętej wnioskiem, w celu potwierdzenia posiadanych przez niego kwalifikacji.</p>	<p>Zespół ustalający standardy musi je tak ustalić, ażeby nie było konieczności pisania opinii próbnych. Pytanie na jakiej zasadzie członek takiego zespołu weryfikującego miałby prawo do oceny opinii kandydata. Jak Ministerstwo zamierza weryfikować który autorytet danej osoby jest większy. Tym bardziej jeśli pod uwagę ma brać jedynie stowarzyszenia zrzeszające czy jednostki akredytowane (jeden prezes będzie egzaminował innego?). To prosta droga do wzrostu spraw sądowych na tle sporów i wykluczeni jednych przez drugich.</p>
Art.30 ust.4 Str. 17	<p>Obecnie: Od decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2–4, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy</p> <p>Po zmianie: Od decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2–4, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy <i>lub skargi do Zespołu Arbitrażowego w przeciągu 14 dni od otrzymania decyzji odmownej. Zespół Arbitrażowy ustosunkuje się do zarzutów w przeciągu 30 dni od otrzymania odwołania.</i></p>	<p>Kandydat musi mieć prawo odwołania od decyzji, oceny czy sposobu weryfikacji jego umiejętności. Obecnie prawo takie jest niewystarczające i nie chroni kandydata i Ustawodawcy przed nagannymi praktykami w Komisji Certyfikacyjnej. Skarga musi być rozpatrywana przez zespół niezależny od komisji certyfikującej, tak aby komisja nie opiniowała sama o swoich błędach.</p>
Art. 32. Ust 8 Str 18	<p style="text-align: center;">Dopisać ust. 8</p> <p style="text-align: center;"><i>Status biegłego lub złożony wniosek na biegłego jest automatycznie anulowany w przypadku śmierci</i></p>	<p>Brak procedury na wypadek śmierci biegłego lub kandydata na biegłego.</p>
Art. 35 Ust 1 Pkt 2, 3, 4 Str. 19-20	<p style="text-align: center;">Obecnie:</p> <p>Państwowa Komisja Certyfikacyjna zawiesza certyfikat biegłego sądowego, jeżeli:</p> <p style="padding-left: 40px;">2) jest prowadzone postępowanie o częściowe albo całkowite ubezwłasnowolnienie biegłego sądowego – do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie, nie dłużej jednak niż do upływu okresu ważności certyfikatu biegłego sądowego;</p>	<p>Nie można doprowadzać do sytuacji, gdzie biegły zostaje zawieszony z powodu prowadzenia przeciwko niemu postępowania. Wystarczyłoby wówczas je wszcząć i biegły zostaje wyleminowany bez względu na finał sprawy.</p> <p>Rozumiejąc jednak intencje Ustawodawcy proponujemy środek zaradczy wskazany w propozycji do Art. 56</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
	<p>3) przeciwko biegłemu sądowemu jest prowadzone postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe – do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie, nie dłużej jednak niż do upływu okresu ważności certyfikatu biegłego sądowego;</p> <p>4) zachodzą ważne przeszkody uniemożliwiające wykonywanie czynności biegłego sądowego – chyba że przeszkoda ma charakter trwały.</p> <p style="text-align: center;">Po zmianie:</p> <p>Państwowa Komisja Certyfikacyjna zawiesza certyfikat biegłego sądowego, jeżeli:</p> <p style="text-align: center;">2) jest prowadzone postępowanie o częściowe albo całkowite ubezwłasnowolnienie biegłego sądowego – do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie, nie dłużej jednak niż do upływu okresu ważności certyfikatu biegłego sądowego;</p> <p>3) przeciwko biegłemu sądowemu jest prowadzone postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe – do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie, nie dłużej jednak niż do upływu okresu ważności certyfikatu biegłego sądowego;</p> <p>4) zachodzą ważne przeszkody uniemożliwiające wykonywanie czynności biegłego sądowego – chyba że przeszkoda ma charakter tymczasowy nie dłuższy jak xx miesięcy.</p> <p>5) biegły notarycznie wykonuje nieprzydatne lub niskiej jakości opinie o czym informuje Sąd Rejonowy lub strony postępowania.</p>	<p>W punkcie 4 zmieniono słowo trwały na tymczasowy, gdyż jak się wydaje takie brzmienie winien mieć ten punkt. Jeśli ważna przeszkoda ma charakter trwały to się zawiesza certyfikat. Jeśli tymczasowy to nie. Brak definicji co oznacza charakter trwały oraz czasu na jaki może nastąpić zawieszenie biegłego.</p> <p>Dopisano punkt nr 5 żeby zaakcentować potrzebę wystania biegłego na szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe.</p> <p>Należy wskazać na jak długo owe zawieszenie może mieć miejsce</p>
Art. 35 Ust 2 Pkt 1- 2	<p style="text-align: center;">Dopisać pkt 4:</p> <p>4) przed zawieszeniem certyfikatu Komisja zobowiązana jest poinformować biegłego o prowadzonym przez nią postępowaniu wyjaśniającym. Biegły ma prawo złożyć wyjaśnienia w ciągu 30 dni od poinformowania go o tym. W przypadku decyzji o zawieszeniu biegły ma prawo wniesienia odwołania do Zespołu Arbitrażowego.</p>	<p>Należy zapewnić biegłemu ochronę przed stronniczym postępowaniem komisji lub nadgorliwością komisji, która np. zawiesiłaby biegłego, gdy wszczęte postępowanie ma cechy celowego działania przeciwko biegłemu.</p>
Art. 36 Ust. 1 Pkt 1	<p>Obecnie: Państwowa Komisja Certyfikacyjna cofa certyfikat biegłego sądowego:</p> <p>1) na wniosek biegłego sądowego;</p> <p>Po zmianie: Państwowa Komisja Certyfikacyjna cofa certyfikat biegłego sądowego:</p> <p style="text-align: center;">1) na wniosek biegłego sądowego;</p>	<p>Należy wykreślić cofanie certyfikatu na wniosek biegłego. Biegły w sytuacjach losowych może zawiesić certyfikat lub zgłosić urlop w zależności od zdarzenia. Brak zasadności dla opcji cofania statusu. Jeśli zawieszenie trwa do końca kadencji to i tak certyfikat sam ustanie z końcem kadencji.</p>
Art. 36 ust 4 Str. 21	<p>Obecnie: W przypadku cofnięcia certyfikatu biegłego sądowego, biegły sądowy może ubiegać się o jego przyznanie, nie wcześniej jednak niż po upływie dwóch lat od dnia wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie cofnięcia certyfikatu biegłego sądowego.</p> <p>Po zmianie: W przypadku cofnięcia certyfikatu biegłego sądowego, biegły sądowy może ubiegać się o jego przyznanie, nie wcześniej jednak niż po upływie 6 miesięcy od dnia wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie cofnięcia certyfikatu biegłego sądowego.</p>	<p>W sytuacji powrotu do „normalnej sytuacji” biegły musi oczekiwać 2 lata (minus czas niezdolności) co jest sankcją nie uzasadnioną. Interesuje nas bowiem szybki powrót biegłego do wykonywania czynności. Trudno nam było wysondować intencje Ustawodawcy więc nasza propozycja to pozostawić czas minimalny takiego cofnięcia na 6m.</p>
Art. 37 ust. 2 Str. 21	<p style="text-align: center;">Zapis jest nie jasny</p>	<p>Należy rozwinąć lub uprościć zapis w celu jego łatwego przyswojenia</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 37 ust. 3	<p>Obecnie: W przypadkach wskazanych w ust. 1 i ust. 2 Państwowa Komisja Certyfikacyjna informuje biegłego sądowego o wpłynięciu zawiadomienia, pouczając go o możliwości złożenia wyjaśnień w terminie 14 dni</p> <p>Po zmianie: W przypadkach wskazanych w ust. 1 i ust. 2 Państwowa Komisja Certyfikacyjna informuje biegłego sądowego o wpłynięciu zawiadomienia, pouczając go o możliwości złożenia wyjaśnień w terminie 30 dni</p>	14 dni to czas zbyt krótki. Biegły może być w delegacji lub na urlopie a musi przed wyjaśnieniami zapoznać się jeszcze ze sprawą.
Art. 38. Ust 2 i 3 Str. 21- 22	<p>Obecnie:</p> <p>2. Organy samorządu zawodowego i stowarzyszenia zraszające osoby wykonujące określony zawód bądź działalność zawiadamiają Państwową Komisję Certyfikacyjną o każdym przypadku wszczęcia przeciwko biegłemu sądowemu postępowania, w którym można orzec zakaz wykonywania zawodu albo cofnięcie uprawnień do wykonywania zawodu w dziedzinie, w której biegły wykonuje czynności biegłego sądowego</p> <p>3. W przypadkach wskazanych w ust. 1 i ust. 2 Państwowa Komisja Certyfikacyjna informuje biegłego sądowego, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 53e § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o wpłynięciu zawiadomienia, pouczając o możliwości złożenia wyjaśnień w terminie 14 dni.</p> <p>Po zmianie:</p> <p>2. Organy samorządu zawodowego, stowarzyszenia zraszające osoby wykonujące określony zawód bądź działalność oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach zawiadamiają Państwową Komisję Certyfikacyjną o każdym przypadku wszczęcia przeciwko biegłemu sądowemu postępowania, w którym można orzec zakaz wykonywania zawodu albo cofnięcie uprawnień do wykonywania zawodu w dziedzinie, w której biegły wykonuje czynności biegłego sądowego</p> <p>3. W przypadkach wskazanych w ust. 1 i ust. 2 Państwowa Komisja Certyfikacyjna informuje biegłego sądowego, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 53e § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, o wpłynięciu zawiadomienia, pouczając o możliwości złożenia wyjaśnień w terminie 30 dni.</p>	<p>2 - Wielu biegłych jest niezrzeszonych z przyczyn oczywistych jednak działają oni na orbicie innych jednostek, które mogą mieć wiedzę o wszczętym postępowaniu. Jednostka taka również powinna informować Komisję i jej nie zatajać (podwójny mechanizm kontrolny).</p> <p>3 - 14 dni to czas zbyt krótki. Biegły może być w delegacji lub na urlopie a musi przed wyjaśnieniami zapoznać się jeszcze ze sprawą.</p>
Art. 41 ust. 1 Str. 22	<p>Dopisać pkt. 3</p> <p>3) Nie jest organem samorządu zawodowego, stowarzyszeniem zraszającym lub podmiotem z nim powiązany w którym osoby wykonują określony zawód lub działalność</p>	Brak tego zapisu to ryzyko przekształcania się stowarzyszeń w monopole opiniujące w danej dziedzinie. Rozdzielanie przez nich spraw oraz dyscyplinowanie uprawnionych do opiniowania członków <u>budzi w środowiskach duży sprzeciw</u> jak też prowadzi do jaskrawego konfliktu interesów. Organy lub stowarzyszenia mają mieć inne zadanie niż umożliwiające w ustawie. Dodatkowo jest to zamach na niezależność biegłych poprzez tworzenie punktów nacisku i „masowego kreowania” opinii pod konkretne interesy stowarzyszeń, które niejednokrotnie działają w powiązaniu np. z Pozwanymi Ubezpieczalnikami czy serwisami.
Art. 42 ust 4 Str. 24	<p>Po zmianie: Państwowa Komisja Certyfikacyjna odstępuje od wymogu złożenia przez wnioskodawcę wykazu, o którym mowa w ust. 3 pkt 11, jeżeli w danej dziedzinie lub specjalności brak jest krajowych lub zagranicznych podmiotów przeprowadzających tego rodzaju badania lub testy.</p>	Jeśli taka sytuacja wystąpi to wnioskodawca tego nie załączy pisząc odpowiednią informację lub załączy w ograniczonej formie. Zapis sprawia, że unikalny względem dziedziny wnioskodawca nie musi wykazywać testów zewnętrznych świadczących o jego kompetencjach. Okoliczność ta powinna należeć do rozpatrzenia przez Komisję a nie być automatycznie usprawiedliwiona ustawowo.
Art. 42 ust 5 Str. 24	<p>Obecnie: Jeżeli wniosek o przyznanie certyfikatu składa instytucja opiniująca nie wcześniej niż na 6 miesięcy przed upływem terminu ważności certyfikatu przyznanego w tej dziedzinie lub specjalności, do wniosku dołącza dokumenty świadczące o doskonaleniu kwalifikacji osób uprawnionych do wydawania opinii w imieniu instytucji opiniującej, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 65, oraz dokumentację dotyczącą wskazanych przez zespół, o którym mowa w art. 14 ust. 1, lub Zespół Oceniający opinii, o których mowa w art. 68 ust. 1.</p>	<p>IO ma składać wniosek to powinien dołączać dokumenty mówiące, że ktoś się dokszałca ale przede wszystkim, że jest już „dokszałcony”.</p> <p>Ustawa sprawia wrażenie, że IO nie są odpowiednio sprawdzane w zakresie kadr, które de facto stają się biegłymi wyłączonymi jednak poza nawias kontroli.</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
	<p>Po zmianie: Jeżeli wniosek o przyznanie certyfikatu składa instytucja opiniująca nie wcześniej niż na 6 miesięcy przed upływem terminu ważności certyfikatu przyznanego w tej dziedzinie lub specjalności, do wniosku dołącza dokumenty świadczące o kwalifikacjach i ich doskonaleniu przez osoby uprawnione do wydawania opinii oraz w imieniu instytucji opiniującej, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 65, oraz dokumentację dotyczącą wskazanych przez zespół, o którym mowa w art. 14 ust. 1, lub Zespół Oceniający opinii, o których mowa w art. 68 ust. 1.</p>	
<p>Art. 46 ust. 5 Str. 27</p>	<p>Obecnie: Decyzja o odmowie przyznania certyfikatu instytucji opiniującej nie stanowi przeszkody do ponownego ubiegania się przez instytucję naukową lub specjalistyczną o przyznanie certyfikatu instytucji opiniującej; wniosek złożony przed upływem roku od dnia ostatecznej decyzji o odmowie przyznania certyfikatu instytucji opiniującej pozostawia się bez rozpoznania</p> <p>Po zmianie: Decyzja o odmowie przyznania certyfikatu instytucji opiniującej nie stanowi przeszkody do ponownego ubiegania się przez instytucję naukową lub specjalistyczną o przyznanie certyfikatu instytucji opiniującej; wniosek złożony przed upływem 6 miesięcy od dnia ostatecznej decyzji o odmowie przyznania certyfikatu instytucji opiniującej pozostawia się bez rozpoznania</p>	<p>Roczna sankcja do której należy dodać jeszcze czasy ponownego rozpatrywania może doprowadzić do wyeliminowania z rynku takiego podmiotu – szczególnie jak działalność dla Sądów jest dla niego źródłem większości dochodów.</p> <p>Należy tu także dopisać możliwość odwołania się od takiej decyzji do Zespołu Arbitrażowego w czasie 30 dni od otrzymania decyzji.</p>
<p>Art. 51 ust 3 Str. 29</p>	<p>Obecnie: W przypadku cofnięcia certyfikatu instytucji opiniującej, instytucja opiniująca może ubiegać się o przyznanie certyfikatu nie wcześniej niż po upływie dwóch lat od dnia wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie cofnięcia certyfikatu.</p> <p>Po zmianie: W przypadku cofnięcia certyfikatu instytucji opiniującej, instytucja opiniująca może ubiegać się o przyznanie certyfikatu nie wcześniej niż po upływie roku od dnia wydania ostatecznej decyzji w przedmiocie cofnięcia certyfikatu.</p>	<p>2 lata to sankcja zbyt bolesna tym bardziej, że uchybienie może nie wynikać wprost z winy Instytucji.</p>
<p>Art. 52 ust 3 Str. 29</p>	<p>Obecnie: W przypadkach wskazanych w ust. 1 i ust. 2 Państwowa Komisja Certyfikacyjna informuje instytucję opiniującą o wpłynięciu zawiadomienia, pouczając o możliwości złożenia wyjaśnień w terminie 14 dni</p> <p>Po zmianie: W przypadkach wskazanych w ust. 1 i ust. 2 Państwowa Komisja Certyfikacyjna informuje instytucję opiniującą o wpłynięciu zawiadomienia, pouczając o możliwości złożenia wyjaśnień w terminie 30 dni</p>	<p>14 dni to czas jak w przypadku zapisów u biegłych – zbyt krótki na przeanalizowanie sprawy i złożenie wyjaśnień.</p>
<p>Art. 56 + Art. 57 Str.31</p>	<p>Po zmianie dopisujemy punkt:</p> <p>Czasu trwania przerwy urlopowej zgłoszonej przez biegłego/IO, której czas nie może przekroczyć np. 3 miesięcy.</p>	<p>Biegły/IO musi mieć prawo wpisania urlopu lub przerwy a Sąd musi to widzieć przy zleceniu spraw. Dla zachowania równowagi również obywatele powinni mieć taką informację żeby uniknąć sytuacji, gdy biegły nie przyjmuje zleceń z Sądu za to przyjmuje zlecenia prywatnie.</p>
<p>Art. 56 Str. 31</p>	<p>Po zmianie dopisujemy punkt:</p> <p>Łączną liczbę uzyskanych punktów szkoleniowych, które nanosiła by Komisja certyfikująca na dedykowanych do tego posiedzeniach raz na 6m</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Zarówno dla biegłych jak też IO zapis o procencie uchylonych prawomocnie opinii w pełnym jej zakresie. Procent wyliczałby się automatycznie jako stosunek ilości opinii wykonanych do uchylonych czyli uznanych za wadliwe (o ile ten system oceny uznany zostanie przez Ustawodawcy za drogę właściwą).</p> <p style="text-align: center;">+</p> <p>Średni czas wykonania opinii, który wyliczałby się automatycznie z chwilą wysyłki opinii do biegłego i jej odesłania ze statusem zrealizowanej (inne, np. zwrócone by się nie liczyły).</p>	<p>Musi istnieć nacisk na szkolenia biegłych w tej czy innej formie. Sąd musi także widzieć rozwój i poziom biegłego na tle innych biegłych z danej dziedziny. Byłaby to jedna ze wskazówek pomocna przy jego wyborze.</p> <p>Dodatkowo tworzyłaby pośrednio aspekt zdrowej rywalizacji oraz doceniania biegłych, którzy podnoszą swoje umiejętności. Wówczas komisja zbierałaby wszystkie wpływające dane na ten temat i dodawała je co 6m do rejestru na podstawie ustalonych zasad wg których byłyby nadawane. Ważne przy tym, aby możliwości na zdobycie punktów przynosiły różne aktywności (np. publikacja naukowa) jak też ich ilość była dostosowana do danej dziedziny indywidualnie. Jednostki szkolące muszą być objęte odpowiednią dyscypliną np. wymuszoną wpisaniem na listę Bazy Usług Rozwojowych. Inaczej działanie będzie nie skuteczne.</p> <p>Do tego informacja o tym jaki procent opinii biegłego został uznany za wadliwą</p> <p>Zapisy takie nie ograniczałyby wprost wyboru biegłego czy IO przez organ zlecający jednak czasem byłyby przydatną informacją. Również informacja dla Sędziego o średnim czasie pisanych opinii np. w ostatnich 12m byłby informacją usprawniającą i działającą pobudzająco na konkurencje pomiędzy biegłymi (w zdrowym, umiarkowanym zakresie).</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 57 pkt 11 i 12 Str. 32	<p>Obecnie: 11) datę, przyczynę i okres zawieszenia certyfikatu instytucji opiniującej;</p> <p>12) datę cofnięcia certyfikatu.</p> <p>Po zmianie: 11) datę, przyczynę i okres zawieszenia certyfikatu instytucji opiniującej;</p> <p>12) datę i przyczynę cofnięcia certyfikatu.</p>	Doprecyzowanie informacji o istotną informację.
Art. 58. Ust 1 Str. 31	<p>Obecnie: Sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze obowiązany jest dokonać oceny pracy biegłego sądowego lub instytucji opiniującej w okresie 2 tygodni od dnia wydania orzeczenia kończącego postępowanie w instancji lub decyzji kończącej postępowanie przygotowawcze oraz zamieścić ją w Rejestrze</p> <p>Po zmianie: Sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze obowiązany jest dokonać zgłoszenia nienależycie (definicja?) wykonanej pracy biegłego sądowego lub instytucji opiniującej w okresie 3 tygodni od dnia wydania uprawnionego i doręczonego orzeczenia kończącego postępowanie w instancji lub decyzji kończącej postępowanie przygotowawcze oraz zamieścić ją w Rejestrze.</p> <p>lub:</p> <p>Po zmianie: Sąd Okręgowy jest zobowiązany na 6m przed upływem kadencji biegłego dokonać oceny biegłego wg formularza określonego rozporządzeniem wraz z dołączeniem ocen z podległych Sądów Rejonowych</p>	<p>Ver. 1: Dostosowanie do czasowych realiów działania Sądów jak też doprecyzowanie, że ma to nastąpić po uprawomocnieniu wyroku i tylko gdy opinie są wadliwe. Każdorazowe obciążanie sądów wydaje się kolejnym obowiązkiem, który w rezultacie mnoży zadania. Do tego powstają wątpliwości o sposób oceny i odwołania od nich.</p> <p>Ver.1: aktywny biegły przed końcem kadencji jest oceniany jednorazowo, gdzie Sąd Okręgowy lub Apelacyjny dokonuje jednorazowego rozstrzygnięcia, nanosi ewentualną liczbę wadliwych opinii i inne dane jakie wskazane zostaną w ustandaryzowanym arkuszu oceny.</p>
Art. 62 ust. 4 Str. 34	<p>Obecnie: Dane zawarte w Rejestrze oraz dokumenty stanowiące podstawę wpisów w Rejestrze Państwowa Komisja Certyfikacyjna przechowuje przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano wykreślenia wpisu biegłego sądowego lub instytucji opiniującej</p> <p>Po zmianie: Dane zawarte w Rejestrze oraz dokumenty stanowiące podstawę wpisów w Rejestrze Państwowa Komisja Certyfikacyjna przechowuje przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano wykreślenia wpisu biegłego sądowego lub instytucji opiniującej</p>	literówka
Art. 65 ust 1	<p>Obecnie:</p> <p>1) Biegły sądowy powinien uczestniczyć nie rzadziej niż raz na dwa lata w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym lub w innych formach kształcenia organizowanych przez stowarzyszenia, izby i organizacje zawodowe zrzeszające biegłych, w celu podnoszenia poziomu i aktualizacji wiedzy specjalistycznej, kompetencji lub umiejętności zawodowych</p> <p>Po zmianie + dopisek:</p> <p>1) Biegły sądowy powinien uczestniczyć nie rzadziej niż raz na 9 miesięcy w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym lub w innych formach kształcenia organizowanych przez stowarzyszenia, izby i organizacje zawodowe zrzeszające biegłych oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach z listy Bazy Usług Rozwojowych, w celu podnoszenia poziomu i aktualizacji wiedzy specjalistycznej, kompetencji lub umiejętności zawodowych</p> <p>Lub najlepiej proponujemy dopisać punkt:</p> <p>2) Biegły sądowy w trakcie szkoleń powinien zdobyć określoną liczbę punktów wyznaczoną dla każdej dziedziny i specjalizacji przez Zespół Standaryzacji w czasie, gdy jest aktywnym biegłym.</p>	<p>Po rozstrzygnięciu w środowiskach i przy obecnym naszym stanie wiedzy okres 9 miesięcy wydaje się być totalnym minimum o ile zależy nam na rzeczywistym utrzymywaniu lub podnoszeniu umiejętności biegłych. Dodatkowo ustęp 1 ogranicza miejsca prowadzenia szkoleń 2 letnich co jest krzywdzące do wielu podmiotów profesjonalnych na rynku.</p> <p>Biegli na zasadach panujących w różnych już dziedzinach naukowych powinni najlepiej zdobywać określoną liczbę punktów. Środowiska tutaj sygnalizują jednak, że każda dziedzina powinna mieć ich ilość dostosowaną do specyfiki, ceny i dostępności szkoleń. Punktowane szkolenia mogły by być wykonywane w zależności od wskazań Ministerstwa np. przez podmioty znajdujące się na listach Bazy Usług Rozwojowych, szkoły wyższe, instytuty Państwowe, itp. Wówczas czas 9 czy 24m nie jest potrzebny, gdyż niepotrzebnie komplikuje on proces a i tak w każdej dziedzinie przedstawiać by musiał się on inaczej. Optymalnym są więc punkty. Wówczas zamiast wyznaczania ilości obowiązkowych szkoleń wpisano by oczekiwaną ilość punktów do zdobycia nie tylko w szkoleniach, lecz także innych aktywnościach jak np. publikacje naukowe, itp.</p> <p>Brak szkoleń a co więcej realna izolacja od swoich środowisk w przypadku wielu biegłych powoduje szereg patologii i znacznie wpływa na odbiór społeczny wymiaru sprawiedliwości. Wymagana i oczekiwana ustawą reforma biegłych musi jeśli ma mieć wymierny skutek m.in. wpłynąć na zdyscyplinowanie jakościowe biegłych.</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
		<p>Według naszych propozycji byłoby to więc oparte o pomniejsze zapisy wskazane przez nas w artykułach: 14, 15, 25, 42, 56, 65. Całość naszej idei daje jasny obraz w której to kandydat na biegłego przechodzi certyfikację formalną wg standardów opracowanych przez odpowiedni Zespól. Realnie żadnej innej nie da się przeprowadzić dla tak dużej liczby specjalizacji i tak dużym oporze biegłych co do ich odpytywania z bieżącej wiedzy – często przez ludzi, którzy mieliby ją mniejszą od pytaných. Jednak system sam by formował oczekiwaną ścieżkę zawodową biegłego. On bowiem musiałby zarówno dbać o jakość opinii, gdyż byłby oceniany przez Sąd ale również mógłby się spodziewać postępowania wyjaśniającego w Zespole Arbitrażowym, które choć nie mające wpływu bezpośredniego na jego certyfikat to jednak dyscyplinujące w swojej naturze. Jest bowiem obecnie problem z tym, że Sąd niejednokrotnie nie dostrzega lub nie chce dostrzec merytorycznie kontr argumentów biegłego a więc i oceni go nieobiektywnie. Strony a więc Obywatel musi mieć dodatkowo możliwość sygnalizowania problemów z biegłymi. Inaczej reforma będzie trudna do obrony w przestrzeni publicznej. Dopelnieniem proponowanego systemu jest zmotywowanie biegłych do udziału w szkoleniach spełniających określony poziom o intensywności dostosowanej do ich specyfiki, żeby nie miały one także wymiaru represji. Całość pozwoli stworzyć samoooczyszczający się system biegłych jak też uchyliłi zrozumiałe obecnie zarzuty Środowisk chociażby do idei certyfikowania, kolesiostwa czy braku realizmu dla tych rozwiązań. Dodatkowo szanuje inteligencje opinii publicznej, która w obecnej formie najpewniej dostrzeże, że realnie jej skutki będą osiągnane mozolnie a do tego w atmosferze skarg lub strajków płynących na biurko Ministra Sprawiedliwości.</p>
<p>Art. 66. Ust. 1 Pkt 7 Str. 35</p>	<p>Obecnie: informację o metodzie lub metodach zastosowanych do przeprowadzenia badań oraz o materiale badawczym, o ile zostały określone</p> <p>Po zmianie: informację o metodzie lub metodach zastosowanych do przeprowadzenia badań oraz o materiale badawczym, o ile zostały określone. W sytuacji wykorzystania oprogramowania specjalistycznego lub sprzętu pomiarowego kluczowego do ostatecznych wniosków informację o jego modelu lub wersji.</p>	<p>Możliwość weryfikacji czy sprzęt oraz oprogramowanie np. do rekonstrukcji wypadków drogowych odpowiada obecnym standardom a więc wnioski z opinii są wiarygodne</p>
<p>Art. 66 pkt. 8</p>	<p>Wykreślenie: wskazanie, czy i w jakim zakresie biegły sądowy lub osoba, które wydały opinię w imieniu instytucji korzystały z systemów opartych na sztucznej inteligencji.</p>	<p>Powstaje pytanie wg jakich zasad ma to oceniać skoro już robienie zdjęcia telefonem czy poprawa błędów w Word jest działaniem sztucznej inteligencji. Należy albo wykreślić albo sprecyzować dokładniej ten zapis (zalecane).</p>
<p>Art. 66. Ust. 1 Str. 35</p>	<p>Po zmianie dodatkowy zapis: Elektroniczną formę zawierającą dokumentację z przekazywanej opinii, załączników, pomiarów, fotografii, itd...</p>	<p>Ułatwia analizę dla stron procesu i organu zlecającego lub apelacyjnego. Dodatkowo ułatwia pracę kolejnemu biegłemu jeśli w tej sprawie występuje. Obecnie często zdjęcia na wydrukach są np. nie czytelne, trudno je powiększyć, itd...</p>
<p>Art. 69. Str. 37</p>	<p>Obecnie: Art. 69. Biegły sądowy lub instytucja opiniująca nie może odmówić wydania opinii zleconej przez organ prowadzący postępowanie, z wyjątkiem sytuacji, gdy:</p> <p>4) proponowane przez zleceniodawcę wynagrodzenie odbiega na niekorzyść od wynagrodzenia obliczonego zgodnie z regułami ustawowymi.</p> <p>Po zmianie: Art. 69. 1 Biegły sądowy lub instytucja opiniująca nie może odmówić wydania opinii zleconej przez organ prowadzący postępowanie, z wyjątkiem sytuacji, gdy:</p> <p>4). proponowane przez zleceniodawcę wynagrodzenie istotnie odbiega na niekorzyść od wynagrodzenia rynkowego za podobny zakres opinii.</p>	<p>Biegły nie może być zmuszony do wykonania opinii jeśli wynagrodzenie jest za nie rażąco małe. Obecnie biegli stosują dla tego typu zjawiska różne wybiegi zasłaniając się różnorakimi powodami. Zapis o ustawowym określeniu wynagrodzenia mógłby mieć miejsce o ile do tej ustawy zostaną zaimplementowane również zapisy o kształcie wynagrodzenia. W naszej opinii nic nie stoi na przeszkodzie, aby jednocześnie z zapisami określającymi wymogi wobec biegłych nanieść część z ich wynagrodzeniem opartym np. na rewaloryzowanej pensji minimalnej.</p>

Punkt ustawy którego dotyczy uwaga	NOWA PROPONOWANA TREŚĆ. EWENTUALNIE UWAGA (zmiany w innym kolorze) (jeśli nie podano inaczej dotyczy biegłych, Instytucji Opiniujących (IO) i Jednostek Specjalistycznych (JS))	UZASADNIENIE / UWAGI
Art. 72 ust. 1 Pkt 1 Str. 38	<p>Obecnie: 1) dziesięciu przedstawicieli, w tym biegli sędowi lub inne osoby reprezentujące dziedziny lub specjalności, w których ustanawia się biegłych sądowych, powołanych spośród kandydatów wskazanych przez instytucje naukowe oraz organizacje zrzeszające biegłych</p> <p>Po zmianie: 1) dziesięciu przedstawicieli, w tym biegli sędowi lub inne osoby reprezentujące dziedziny lub specjalności, w których ustanawia się biegłych sądowych, powołanych spośród kandydatów wskazanych przez instytucje naukowe, organizacje zrzeszające biegłych, organizacje zawodowe oraz inne podmioty prowadzące działalność naukową, badawczą lub ekspercką w tych dziedzinach.</p>	<p>Przed wszystkim nieco niezrozumiała jest idea tworzenia Rady, której skład jest mocno zbieżny ze składem Komisji Certyfikacyjnej (ogólnie zwracam uwagę, że cała struktura powoływanych organów i zależności jest słabo czytelna). Tym bardziej, że jak wnioskujemy z tej Rady Komisja ta ma się wzajemnie wybierać. Jeśli taka Rada miałaby mieć sens to powinna mieć szeroką reprezentatywność a najlepiej zakres jej działania powinien być przeniesiony do Komisji bez tworzenia kolejnych bytów.</p> <p>Jeśli natomiast ma istnieć to nie ma to być twór ograniczony do organizacji stowarzyszeniowych, lecz do całego środowiska. Wybór na członka rady powinien się odbywać na zasadach konkursu z pominięciem władz tego typu organizacji, dla uniknięcia kolizji interesów i zależności wynikających ze statutów.</p>
Art. 80 pkt 8 §5 Str. 42	<p>Obecnie: Strona może żądać wyłączenia osoby wyznaczonej do wydania opinii przez instytucję naukową lub specjalistyczną. Przepis art. 281 stosuje się odpowiednio</p> <p>Po zmianie: Strona może żądać wyłączenia osoby wyznaczonej do wydania opinii przez instytucję naukową lub specjalistyczną przy czym organ procesowy jest zobligowany ocenić, czy zgłoszenie nie ma charakteru uporczywego i powtarzalnego bez faktycznych przesłanek wynikających z indywidualnej sprawy. Przepis art. 281 stosuje się odpowiednio</p>	<p>Należy stworzyć zapis chroniący biegłych wobec których obecnie są stosowane uporczywe i każdorazowe próby wyłączenia. Zazwyczaj ma to miejsce w sporach np. z ubezpieczalnią, gdzie strona Pozwana się nieustannie powtarza i która stara się w taki sposób eliminować niewygodnych biegłych. Sądy często dla „świętego spokoju” i nie chcąc mnożyć dokumentów w końcu nawet najlepszego biegłego omijają. W sytuacjach uporczywego i niesprawiedliwionego wyłączenia Sąd powinien na wniosek biegłego informować o tym samorząd do którego należy strona wnioskująca (np. NRA) i Zespół Arbitrażowy.</p>
Art. 82 pkt. 9 § 5 pkt. 5 Str. 45	<p>Obecnie: koszty dojazdu na miejsce czynności</p> <p>Po zmianie: koszty i czas przygotowania, dojazdu i powrotu z miejsce przeprowadzania czynności procesowych lub przesłuchania.</p>	<p>Obecnie są stałe problemy ze zwrotem kosztów dla biegłego np. za czas dojazdu na rozprawę lub przygotowanie do niej.</p>
Art. 83- 85	<p>Obecnie: stawka biegłych określana rozporządzeniem wg obecnych zasad</p> <p>Po zmianie: stawka która jest zależna od minimalnej krajowej określona ustawowo a nie w drodze rozporządzenia</p>	<p>Reforma biegłych bez tego zapisu jeszcze bardziej zniechęca do tego aby nim być lub zostać. Należy odpowiednio podnieść wynagrodzenie biegłych i zagwarantować im rewalforyzację tak jak ma to miejsce u innych grup zawodowych. Jeśli ustawodawcy leży na sercu ryzyko zbyt wysokiego kosztu to jest to troska niepotrzebna. W proponowanym bowiem założeniu godziny spędzone nad opinią w końcu będą odpowiadały rzeczywistości a nie będą sposobem na dobijanie wysokości faktury do tej oczekiwanej. Dodatkowo można dla tego typu opinii, znieść, obniżyć podatek vat lub go ujednotlić. To także pozytywnie wpłynie na funkcjonowanie rozliczeń.</p>
Brak zapisu	<p>Obecnie: 7 dni dla biegłego na odwołanie się od decyzji referendarza po korekcie jego rachunku lub wniosku o jego wyłączenie.</p> <p>Oraz 3 dni na złożenie rachunku po rozprawie.</p> <p>Po zmianie: minimum 14 dni na odwołanie i 7 dni na rachunek.</p>	<p>7 dni to czas zbyt represyjny szczególnie w odniesieniu do innych terminów wyznaczanych dla stron biegły może mieć poczucie niesprawiedliwości. Przez 7 dni mocno obłożeni biegli często nie są w stanie odebrać awizo, zapoznać się z całością sprawy a do tego odpowiedzieć.</p> <p>Dodatkowo również obligowanie biegłych do wystawienia faktury za udział np. w rozprawie w przeciągu 3 dni jest zbyt rygorystyczne.</p>

Reasumując - proponujemy zastanowić się nad przemodelowaniem zasad funkcjonowania, faktycznych rezultatów oraz akcentowania poszczególnych i kluczowych zapisów ustawy.

Otrzymaliśmy zbyt mało czasu, żeby w sposób wyczerpujący przedstawić całość założeń. Dlatego staramy się wskazać kierunek i poprawę efektów jak też zmniejszenie kosztów reformy:

Uproszczona analiza SWOT obecnych zapisów i założeń po ich wprowadzeniu

Czynnik	Waga / Znaczenie (A) Od 0 do 1	Ocena (B) Od 1 do 5	Wynik (A*B)
Mocne strony (S)			
System centralnego rejestru biegłych i IO	0,15	4	0,60
Podniesienie poziomu wiedzy prawnej przez biegłych	0,17	5	0,85
Cyfryzacja i mObywatel	0,08	4	0,32
PKC oparta częściowo na istniejącej strukturze Min.Spr.	0,1	5	0,50
Wsparcie administracyjne ministerstwa	0,1	5	0,50
Determinacja w przeprowadzeniu reformy	0,15	5	0,75
Podniesienie prestiżu biegłych sądowych	0,08	3	0,24
Wprowadzenie PKC, Rady i Zespołów - nadanie struktury	0,08	4	0,32
Terminowa realizacja etapów ustawy	0,09	3	0,27
Razem (X):			4,35
Słabe strony (W)			
Liczba nowych stanowisk opłacanych z budżetu Państwa	0,08	4	0,32
Wysokie Koszty przedsięwzięcia	0,08	4	0,32
Przejrzysty i bezsporny sposób wybieranie osób do PCK, Rad, Zespołów oraz ich charakter struktury	0,1	5	0,50
Brak gwarancji wzrostu wynagrodzeń dla biegłych	0,18	5	0,9
Brak konkretnego systemu szkoleń merytorycznych dla obecnych i przyszłych biegłych lub nacisku na szkolenia	0,08	3	0,24
Brak ochrony biegłych i wsłuchania się w ich uwagi	0,04	4	0,16
Brak łatwej procedury dla stron procesu składania uwag do jakości opinii jak i samych biegłych	0,05	5	0,25
Brak przejrzystej ścieżki odwoławczej dla biegłych i IO	0,04	4	0,16
Brak przejrzystości definicji i procedur	0,08	4	0,32
Traktowanie biegłych podmiotowo (partnerskie)	0,03	4	0,12
Brak nadzoru nad powołaniami „ad hoc”	0,05	5	0,25
Brak gwarancji napływu nowych i jakościowych biegłych	0,07	5	0,35
Definicja pojęcia „biegły sądowy” i jej wykorzystanie	0,05	4	0,20
Razem (-X):			-4,09
Szanse (O)			
Ustandaryzowanie dziedzin i specjalizacji	0,1	4	0,4
Częściowe uporządkowania standardów opiniowania	0,09	3	0,27
Znormalizowanie wymogów wobec kandydatów	0,15	5	0,75
Szybsza lokalizacja dostępnego biegłego przez Sąd/Prok	0,13	5	0,35
Poprawa etyki wśród biegłych	0,1	4	0,40
Skrócenie czasu wykonywania opinii	0,25	2	0,50
Podniesienie formalnych kwalifikacji biegłych	0,1	4	0,40
Elektroniczny przepływ informacji, opinii, itp	0,08	4	0,32
Razem (Y):			3,69

Zagrożenia (T)			
Odpiętobecných biegłych zniechęconých np. traktowaniem czy nie zdany egzaminem	0,15	3	0,45
Spadek kandydatów z tytułu wysokiej bariery wejścia	0,10	3	0,30
Samorozwój biegłych i chęć udziału w szkoleniach	0,08	5	0,40
Stagnacja poziomu merytorycznego opinii	0,08	3	0,24
Opór dużej części biegłych przed zmianami w takiej formie	0,03	4	0,12
Spowolnienie procesów sądowych z powodu nałożenia dodatkowych obowiązków i oceniania każdorazowego	0,1	2	0,20
Konflikt interesów, spory, podziały, kasty i nepotyzm	0,10	4	0,40
Nieprzewidywalność prawna np. po wyborach	0,02	1	0,02
Dalszy brak łatwego zaskarżenia niskiej jakości opinii zatwierdzonej przez Sąd	0,08	5	0,40
Naciski na biegłych (polityczne, przez stowarzyszenia)	0,03	2	0,06
Zaskarżenie do TK lub veto Prezydenta	0,13	5	0,65
Zawiedzione oczekiwania społeczne przed wyborami	0,10	5	0,50
Razem (-Y):			-3,74
Suma (X): 0,26			Suma (Y):-0,05

Jak łatwo zauważyć nawet powyższa (zaznaczam) prosta, obiektywna analiza biegłych w większości motoryzacyjnych, którzy nie są z pewnością specjalistami w dziedzinie strategii legislacyjnej wskazuje, że projekt balansuje na progu niepowodzenia. Wewnętrznie jest on jedynie słabo dodatni (X) za to zewnętrznie łąpie wynik ujemny (Y). Wnioskować można, że projekt nie ma wewnętrznego zapasu siły i skuteczności, że prosty błąd interpretacyjny w przyszłości może decydować o niepowodzeniu całych artykułów ustawy. Obawiamy się, że projekt w tej postaci może kwalifikować się do strategii mini-mini czyli defensywnej / przetrwaniowej co nie wróży mu oczekiwanych rezultatów. Można zaobserwować, że należy się przede wszystkim skupić na eliminacji zagrożeń i słabych stron. Inaczej otrzymamy akt wykonawczy, który system formalizuje, ale nie czyni go wydajnym. Rozwiązanie choć częściowe to zaimplementowanie po odpowiednich dostosowaniach zgłaszanych przez nas postulatów. Finalnie nie sposób jednak podkreślić, że zespół pracujący nad projektem tak kontrowersyjnym i trudnym wykonał „kawał dobrej roboty”. Otrzymaliśmy bowiem mocny szkielet będący interesującym punktem wyjścia do prowadzonych konsultacji i uzgodnień. Jeśli dalsze prace będą prowadzone w szerokim porozumieniu z zainteresowanymi grupami społecznymi i zawodowymi to z pewnością obudowany on zostanie solidnymi elementami, które w efekcie pozwolą zrealizować pokładane w nim nadzieje.

Łączymy wyrazy szacunku: